

amirmansour78@yahoo.com

امیر منصور

شمسی خانم کیست؟

در بین آثار موسیقی ضبط شده روی صفحه های سنگی و به ویژه در دوره ضبط آکوستیکی، صفحه های دارای لیبل پلیفون قرمز که در سال ۱۳۰۵ شمسی در تهران ضبط شده اند، از اهمیت خاصی برخوردارند. در مقاله لیبل شناسی **صنعت سنجی** شماره ۱ به این مجموعه پرداخته شده است و حضور و همکاری هنرمندان برجسته ای چون قمرالملوک وزیری با امیر ارسلانخان درگاهی و حسین خان یاحقی در اجرای تصانیف امیرجاهد، ملوک خانم ضرابی با مرتضی خان و موسی خان نی داود، حسینعلی خان نکیسا با علی اکبر خان شهنازی، تاج اصفهانی با امیر ارسلانخان و ... از یکسو توفیق تجاری فراوان و استقبال مردمی چشمگیری را به دنبال دارد و از سوی دیگر سبب می شود تا چهره هنرمندان دیگری که از اشتهار کمتری برخوردارند، تحت الشعاع چهره های مطرح تر قرار گیرند.

در بین این سری صفحه های پلیفون، صفحه ای مشاهده شده است با شماره قالب 5548ar و شماره کاتالوگ V 1234 در روی اول که آوازی در منصوری با صدای هنرمندی بنام **شمسی خانم** است که همراه با تار امیر ارسلانخان اجرا شده است. در روی دوم این صفحه با شماره قالب 5549ar و شماره کاتالوگ V 1235 همین خواننده در همراهی با تار امیر ارسلانخان، رباعیات خیام را می خواند.

در ترتیب ضبط آثار این مجموعه، این صفحه در میان آثاری از تاج اصفهانی با تار امیر ارسلانخان درگاهی قرار دارد و ضبط آن قبل از ضبط آثار قمر صورت گرفته و براساس فهرست ناکاملی که تا کنون تهیه شده، بعید نیست این صفحه تنها آثار ضبط شده از این هنرمند باشد.

تا امروز در یافتن شرح حال یا عکس و اخباری از شمسی خانم، توفیقی بدست نیامده است اما از ضبط اثر وی توسط کمپانی پلیفون و همراهی امیر ارسلانخان با وی، این احتمال که وی از شاگردان امیر ارسلانخان بوده و با معرفی او برای ضبط صفحه دعوت شده باشد، به ذهن متبادر می گردد و چه بسا اگر همین صفحه توسط وی ضبط نمی شد و امروزه نسخه ای از آن بدست نمی آمد، حتی نام این هنرمند نیز برجا و یادگار نمی ماند.

